

هجرت حضرت معصومه(س) در راستای هویت بخشی به تشیع بود

استاد مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) گفت: متأسفانه در کتاب‌هایی که در مورد ائمه تألیف می‌شود بیشتر به ذکر زندگی‌نامه و معجزات بسنده می‌شود و کمتر به تحلیل حوادث زندگی و فلسفه تاریخ ائمه می‌پردازد.

حجت‌الاسلام چراغی در گفتگویی مشروح با فارس:

هجرت حضرت معصومه(س) در راستای هویت بخشی به تشیع بود

استاد مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) گفت: متأسفانه در کتاب‌هایی که در مورد ائمه تألیف می‌شود بیشتر به ذکر زندگی‌نامه و معجزات بسنده می‌شود و کمتر به تحلیل حوادث زندگی و فلسفه تاریخ ائمه می‌پردازد.

به گزارش خبرنگار آیین و اندیشه خبرگزاری فارس به مناسبت فرا رسیدن سالروز رحلت حضرت فاطمه معصومه علیهاالسلام گفت‌وگویی با حجت‌الاسلام اسماعیل چراغی، دارای دکترای جامعه‌شناسی و استاد مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) انجام دادیم که متن آن تقدیم مخاطبان گرامی می‌شود.

نگاه تحلیلی به زندگی حضرت معصومه (س) بسیار مهم است

حجت‌الاسلام چراغی در ابتدای این گفت‌وگو ضمن عرض تسلیت به مناسبت فرا رسیدن سالروز رحلت حضرت فاطمه معصومه (س) اظهار داشت: زندگانی حضرت معصومه (س) را از دو رویکرد می‌توان بررسی کرد؛ یک رویکرد رویکرد نقلی است یعنی شناخت شناسنامه‌ای حضرت معصومه(س) و رویکرد دیگر، فلسفه تاریخ و نگاه تحلیلی به زندگی ایشان است که از اهمیت بیشتری برخوردار است.

وی افزود: در رویکرد نقلی، روز تولد، محل تولد و شرایط زندگی و محل رحلت ایشان بررسی می‌شود که البته راجع به این رویکرد در تاریخ نقلی، موارد خام زیاد نداریم و به زندگانی ایشان از این جنبه کمتر پرداخته شده است.

حضرت معصومه (س) با فضیلت‌ترین دختر امام هفتم بود

استاد مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره) گفت: در لا به لای روایات می‌توان شاکله شخصیت حضرت معصومه (س) را پیدا کرد و به جایگاه بزرگ ایشان واقف شد. مثل حدیثی که از امام رضا(ع) نقل شده که هر کس فاطمه معصومه را زیارت کند در حالی که عارف به حق او باشد بهشت بر او واجب است و روایات دیگری که در مورد این بانو نقل شده است.

چراغی ادامه داد: حضرت موسی ابن جعفر (ع) 18 دختر داشت که حضرت معصومه سلام الله علیها در میان آنها از همه با فضیلت‌تر بود.

این نویسنده و پژوهشگر جامعه‌شناسی با بیان اینکه کمبود مواد خام در منابع راجع به زندگی حضرت معصومه (س) ضرری به فلسفه تاریخ ایشان وارد نمی‌کند، بیان داشت: نمونه این مسأله در قرآن نیز وجود دارد. مثلاً اسم بسیاری از انبیاء در قرآن کریم نیامده و بعضی هم فقط به مقطعی از زندگی آنها اشاره شده است.

هجرت حضرت معصومه (س) نقطه عطف زندگی ایشان است

استاد مرکز آموزش دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم اظهار داشت: در زندگی هر شخصیتی یک سری نقاط عطف و قله‌هایی وجود دارد که در فلسفه تاریخ می‌تواند شخصیت طرف را بنمایاند و دیگر به جزئیات زندگی نیازی نیست. یکی از نقاط عطف زندگی حضرت معصومه (س) که در شناخت آن حضرت، تأثیر گزار است بحث هجرت ایشان از مدینه به قم است.

وی اضافه کرد: نسبت به هجرت حضرت به قم، دو رویکرد می‌توانیم در نظر بگیریم؛ اولین رویکرد این است که به آن به عنوان یک احساس صرف، توجه کنیم یعنی ایشان به خاطر دلتنگی و دوری از برادر به سمت ایران حرکت کردند و به علت مریضی در بین راه از

حرکت باز ماندند و در قم وفات کردند.

هجرت حضرت معصومه (س) یک عمل سیاسی بزرگ و هوشمندانه بود

حجت‌الاسلام چراغی با اشاره به رویکرد دومی که نسبت به هجرت حضرت معصومه (س) می‌توان داشت ابراز داشت: دومین رویکرد این است که هجرت حضرت یک عمل سیاسی بزرگ و هوشمندانه و با هماهنگی امام رضا (ع) بوده است. یعنی این هجرت از قبل برنامه ریزی شده بود تا ایشان از مدینه به سمت قم بیایند و در بین مسیر حرکت، هم ترویج آموزه‌های دینی بکنند و هم یک پایگاه برای آینده شیعیان تشکیل دهند.

حرکت حضرت معصومه به قم در راستای هویت‌بخشی به تشیع بود

استاد موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره) گفت: تمدن‌های بزرگ تاریخ معمولاً همراه و قرین با یک هجرت بوده است و عده‌ای از یک نقطه جغرافیایی به نقطه‌ای دیگر هجرت کرده و در یک مکانی ساکن می‌شدند و یک تمدن تشکیل می‌دادند مثل تمدن مصر و ایران

چراغی تأکید کرد: هجرت حضرت معصومه سلام الله علیها یک حرکت تمدن ساز، هویت بخش، و یک حرکت آگاهانه و همراه با بصیرت و در راستای احیای تمدن اسلامی و هویت بخشی به تشیع بود.

اگر حرکت‌های تکمیلی شخصیت‌های پیرامونی ائمه نبود کار ائمه ناتمام می‌ماند

این نویسنده و پژوهشگر جامعه شناسی، نقش افرادی که حرکت ائمه اطهار را تکمیل می‌کردند برجسته دانست و عنوان کرد: پیرامون حرکت‌های سیاسی ائمه افرادی بودند که تکمیل کننده حرکت امام بودند و اگر نبود این حرکت‌های تکمیلی شاید کار این بزرگواران هم ناتمام می‌ماند مثل حرکت حضرت علی(ع) که در کنار ایشان حرکت تکمیلی حضرت زهرا سلام الله علیها را می‌بینیم.

هجرت حضرت معصومه (س) مکمل حرکت امام رضا (ع) بود

استاد مرکز آموزش دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم اظهار داشت: حرکت تکمیلی دیگری که می‌توان در این مورد مثال زد حرکت حضرت زینب (س) است. این بانوی بزرگوار به همراه امام سجاد (ع) توانستند پیام قیام امام حسین (ع) را به خوبی منتقل کند و نقش تکمیلی خود را به خوبی ایفا کند.

وی افزود: هجرت حضرت معصومه (س) در زمان امام رضا (ع) نیز از نوع حرکت‌های تکمیلی بود و هدف امام رضا (ع) را به خوبی تکمیل کرد.

امام رضا (ع) تلاش کردند یک پایگاهی برای ترویج تشیع ایجاد کنند

حجت‌الاسلام چراغی با بیان اینکه حرکت حضرت معصومه (س) با هماهنگی امام رضا (ع) بود بیان داشت: امام رضا (ع) تلاش کردند یک کمربند حمایتی و یک پایگاه مهمی برای ترویج تشیع در عالم متمدن آن زمان ایجاد کنند زیرا در مدینه حضرت امام جواد (ع) حضور داشت که شبه جزیره عربستان و شرق عالم اسلام را حمایت عقیدتی می‌کردند و خود ایشان نیز در غرب عالم اسلام حضور داشتند و تا شبه جزیره هند و افغانستان را حمایت عقیدتی می‌کردند ولی مرکز عالم اسلام خالی از حامی معنوی بود لذا برای تکمیل این حلقه حضرت معصومه علیهاالسلام را به مرکز عالم اسلام منتقل کردند.

بزرگترین انقلاب اسلامی جهان از کنار مزار حضرت معصومه(س) شکل گرفت

استاد موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) گفت: حرکت حضرت معصومه (س) در دوران حیاتشان در تمدن سازی بسیار مؤثر بودند اما مسأله به اینجا ختم نشد و رحلت ایشان و محل دفن ایشان نیز تبدیل شد به بزرگترین پایگاه شیعیان و وجود ایشان در قم، عامل اصلی تشکیل تمدن و هویت تشیع شد.

چراغی ادامه داد: بزرگترین انقلاب جهان یعنی انقلاب اسلامی مردم ایران نیز از کنار مرقد ایشان شکل گرفت و روی مردم سایر نقاط اسلامی نیز بسیار مؤثر بود.

این نویسنده و پژوهشگر جامعه شناسی با اشاره به انتشار دین اسلام از قم به همه جای دنیا ابراز داشت: با آمدن شیخ عبدالکریم حائری یزدی به قم، حوزه علمیه قم رونق بیشتری گرفت و در مدت کوتاهی پایگاه تمدن ساز حوزه از نجف به قم منتقل شد و امروز هر کجا بخواهند صدای اسلام ناب را بشنوند به قم توجه می‌کنند لذا می‌توان گفت مسیر هویت بخشی تشیع و احیای تمدن بزرگ اسلامی از قم می‌گذرد.

ملاصدرا برای حل مشکلا خود از کهک به قم می‌آمد

استاد مرکز آموزش دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم اظهار داشت: ممکن است پرسیده شود یک قبر چگونه ممکن است تمدن بخش باشد؟ جواب این است که حیات آن حضرت با ماماتشان تفاوتی با هم ندارد و تأثیرات معنوی که این بزرگواران دارند منحصر به زمان حیاتشان نیست و تشعشعات معنوی که ایجاد می‌کنند بسیار تأثیرگذار است.

وی خاطرنشان کرد: علمای بزرگ تشیع (مانند صدرالمتالهین، آیت‌الله بروجردی، امام، علامه طباطبایی، آیت‌الله مرعشی نجفی، آیت‌الله بهجت، علامه حسن زاده آملی و ...) که خود کوهی از علم و عمل بودند خود را وابسته به حرم مطهر حضرت معصومه (س) می‌دانستند.

حجت‌الاسلام چراغی در ادامه گفتگوی خود با فارس ابراز داشت: ملاصدرا این عالم و فیلسوف بزرگ، هر وقت با مشکل علمی برخورد می‌کرد از کهک به قم می‌آمد و با زیارت و توسل به حضرت معصومه، مشکل علمی‌اش حل می‌شد و یا آیت‌الله بهجت هر روز به حرم مشرف می‌شدند و به زیارت و عبادت مشغول می‌شدند. همچنین آیت‌الله مرعشی نجفی هر روز صبح قبل از اذان صبح منتظر باز شدن درب حرم بود تا اولین نفری باشد که به زیارت مشرف می‌شوند. این ارادت‌ها حاکی از تأثیرگذاری و هدایت معنوی این بانوی بزرگوار است.

#171;تشیع» هویت اصلی مردم ایران است

استاد مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) گفت: قرآن کریم، حضرت موسی، حضرت عیسی و انبیاء را به عنوان الگو معرفی می‌کند در حالی که تنها جزئیاتی از زندگی آنها ذکر شده است و ما هم با همین روش و با تحلیل زندگی حضرت معصومه (س) می‌توانیم ایشان را به عنوان الگو به همه معرفی کنیم.

نویسنده و پژوهشگر جامعه شناسی با اشاره به مؤلفه‌های هویتی ایران اسلامی بیان داشت: ما ایرانی‌ها سه مؤلفه هویتی داریم؛ یکی هویت ایران باستان، دوم هویت اسلامی است که با آمدن اسلام این مؤلفه پیدا شد و سوم هویت شیعی ماست. چیزی که میان این مؤلفه‌ها جزء هویت اصلی ما شد هویت تشیع (اسلام ناب) بود و سایر هویت‌ها تحت تأثیر این هویت قرار گرفت.

نادرشاه و رضاخان برای از بین بردن هویت تشیع از ایران تلاش کردند

استاد مرکز آموزش پودمانی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم اظهار داشت: در تاریخ، دو نفر خیلی تلاش کردند هویت تشیع را از ما بگیرند؛ یکی نادر بود که ادعای احیای تمدن بزرگ اسلامی را داشت و می‌خواست خودش به جای خلیفه همه مسلمین قرار بگیرد به همین جهت سکه‌هایی که صفویه به اسم چهارده معصوم ضرب کرده بودند را برداشت و اعلام کرد تشیع مذهب رسمی ایران نیست.

وی افزود: شخص دیگری که در این راستا تلاش کرد رضاخان بود منتها قصد رضا خان، احیای هویت باستانی ایران بود ولی هر دو تلاش به دلیل اینکه مردم، تشیع را می‌خواستند با شکست مواجه شد.

قم مرکز مبارزه با حرکت‌های ضد شیعی است

دکتر چراغی، مرکز مبارزه با این تلاش‌های ضد تشیع را قم دانست و عنوان کرد: حوزه علمیه قم و مراجع عظام تقلید در مقابل حرکت‌های ضد شیعی قرار گرفتند و باز این حرکت بزرگ از کنار قبر حضرت معصومه (س) شکل گرفت و حامی معنوی این مبارزه‌ها ایشان بودند که نتیجه آن، انقلاب اسلامی بود.

توجه ویژه‌ای به مبحث تمدن‌سازی و هویت‌بخشی امامان داشته باشیم

استاد مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) در پایان این گفتگو اظهار داشت: مهندسان فکری و علما باید علاوه بر بررسی تاریخ نقلی ائمه، به بحث تمدن سازی و هویت بخشی این بزرگواران نیز توجه کنند و متأسفانه کتابهایی که در مورد ائمه تألیف می‌شود بیشتر به ذکر زندگی نامه و معجزات بسنده می‌شود و کمتر به تحلیل حوادث زندگی و فلسفه تاریخ ائمه پرداخته می‌شود. این آثار یک زمانی پاسخگوی نیاز جامعه بود اما جامعه امروز که خودش را در مقابل هویت و تمدن غرب می‌بیند نیاز به تحلیل زندگی و حرکت‌های هویت بخش ائمه دارد.